

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Quid requiratur ad legitimam acceptationem. paragr. 6

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

quam quatuor Juliorum esse mortale, sanè, ut sit peccatum mortale, non servare promissionem, qua te graviter voluisti obligare, requiritur, ut non servas promissionem donandi sexdecim Julios. Ratio potissima est quia minus offendit, qui rem suam non dat, licet promissam, quam, qui alienam furto rapit, & certè, qui liberaliter promittit, non debet tam rigorosè urgeri, ut à sua munificentia nequè urgeatur, ac à delicto furti.

Lege nostrum opusculum de Sacrificio Missæ, ubi resolvo, an non servans promissum de celebranda una, vel altera Missa, graviter peccet.

Quid addat Juramentum supra promissionem acceptam?

1. Alterum: Diximus n. 13. Juramentum esse signum, quod quis se ex Justitia, atque adeo graviter obligaverit, si illud apposuit liberali promissioni: nunc quaerimus, an præscindendo à ratione signi talis animi se obligare volentis, juramentum ipsam se obligat: id est, an Juramentum additum promissioni liberali, & non obligatorie graviter, eo ipso obligationem inducat sub mortali, & vinculum Justitiæ superaddat. Vinculum Justitiæ dico, nam, quod inducat obligationem sub mortali, propter vinculum Religionis, quod à Juramento superadditur, certum est ex alibi doctis, & quia Juramentum semper est in honorem Dei servandum. Solum ergo hic quaerimus, an superaddat vinculum Justitiæ?

Respondeo, id etiam ex ibidem dictis decisum manet. Probabile enim ibi reputavimus, nullum Justitiæ vinculum addi per Juramentum, sed solum vinculum Religionis. Quare vera esse existimamus, quæ Caramuel sic breviter complectitur. Promissio acceptata (inquit) in re gravi, quæ aliter non obligaret, si roboretur Juramento, obligat sub mortali, sed solum ex vi Juramenti (hoc est ex virtute Religionis) undè Primo, poterit remitti à Promissario. Secundo, si is, qui juravit, obtineat legitimam Juramenti dispensationem, etiam si eam obtineat inconsulto, aut contradicente illo, cui promissio facta fuit, ad nihil obligabitur, & nec peccabit, quia tota obligatio nascebatur ex Juramento (hoc est ex Religione) quod jam tollitur à

Vicario Christi, id est ab habente potestatem dispensandi. Hæc ille.

25. Rectè autem dixit (legitimam Juramenti dispensationem) ut innueret, debere intervenire causam dispensandi, nam ad legitimam quamecunquè dispensationem obtinendam, debere adesse causam proportionatam, est communis doctrina: quæ autem, & qualis sufficiat, nos expluimus cum de Juramenti relaxatione tractavimus. d

d L. 3. 70
Dec. §. 3.
n. 14.

§. VI.

Quid nam requiratur ad legitimam acceptationem.

PERSONA LEGITIMA.

1. Requiritur Primò, ut Persona, quæ Promissionem (immò, & quamecunquè Donationem) acceptat, sit legitima, id est, vel ipse Promissarius, vel alius ejus vices legitime gerens: quis autem hic sit, dicam mox separatim.

Acceptatio sive externa, sive solum interna.

2. Requiritur Secundo, ut ipsa acceptatio sit quidem, sed non necessarid sensibilis, & externa; ad formandam enim promissionem sufficit, quod sit interna dumtaxat. Si enim mihi absenti scribas, equum mihi commodatum à te, mihi eidem te donare: & ego sine ullo actu externo, animo interno illum acceptem, acceptabo sufficienter. Idem ergo erit, si scribas mihi, aliquid te mihi promittere, & ego illud internè acceptem. Dixi (ad firmandam promissionem) nam ad hoc, ut promittens, vel Donans cognoscat promissionem suam jam esse firmam, noscere sanè debet acceptationem Promissarii, vel Donatarii, quod absque acceptatione externa esse, sine Dei revelatione, non potest.

3. Dices, Cur ipsa Promissio, vel Donatio debet esse sensibilis, immo ipsi Promissario intimata, & cognita, ut supra vidimus, acceptatio autem Promissarii nequaquam?

Respondeo. Quia per Promissionem, vel Donationem debet Dominus transfere Jus rei in Promissarium, vel Donatarium, quod

Pppp 2 sine

sine ejusdem Domini expressione fieri nequit; nequit enim alter, nisi cognoscat hanc voluntatem Domini, consentire ad acquirendum ejusmodi Jus. At Promittens, vel Donans nullum Jus acquirere debet, quare non est necesse, ut alterius acceptationem sciat.

4. Dices Secundo. Cur in aliis contractibus, vel Donationibus onerosis ad eorum irrevocabilitatem, & validitatem regulariter requiritur, ut acceptatio sciatur à Donatore, vel ab alio contrahente, non autem in casu nostro?

Respondeo, quia in aliis debet oriri obligatio in utroque contrahentium, & uterque debet acquirere Jus alterius, & transferre Jus suum alteri, si enim ego vendo tibi equum, non solum debeo transferre Jus equi in te, sed etiam debeo acquirere Jus ad pretium, quod mihi tradis, vel promittis, quæ absque eo, quod cognoscam tuum assensum, acquirere non possum: at in casu nostro promittens nihil acquirere debet, ut dictum est. Dixi (*regulariter in aliis contractibus onerosis*) nam esse aliquos casus, in quibus, neque in his, talis cognitio sit necessaria, indicat Delugo. *a*

*a Delu. dij.
22. delust.
n. 33.*

Acceptatio absoluta.

5. Requiritur Tertio, ut Promissarius acceptet absolute, non conditionate; si enim conditionata esset acceptatio, deberet omnino expectari positio conditionis, ut ex se patet.

6. Hinc incidit ea quaestio, quæ à Molina nimis indistinctè proponitur, undè nec distinctè solvitur, An scilicet sufficiat ad legitimam acceptationem, si promissarius hoc modo acceptet promissionem, quam illi præsentis facis hujus libri v. g. *Accepto, si tu vis, vel si tibi placet.*

*Molin. d.
264. n. 5.*

7. Respondeo, sufficere, quia, si ego promitto, vel dono aliquid tibi præsentis, jam volo, & mihi placet, ut acceptes, ergo jam purificata est ejusmodi conditio. Dixi (tibi præsentis) nam, si tu esses absens, & per Epistolam v. g. aliquid tibi ego promitterem, non sufficeret acceptatio hoc modo facta, quia potuit occurrere, ut ego promittens animum mutaverim, & jam non amplius valeat tua acceptatio, quia jam nolo amplius tibi do-

nare, atque adco, nec tu valide possis acceptare.

8. Quid, si quis ita acceptet? *Accepto tuam promissionem, si tu illam servare velis, seu remitto me tua voluntati, si vis promissis stare?*

Respondeo, non sufficere, seu (melius) dico, te sic nihil agere, sic enim acceptando, relinquis promittentem sine ulla obligatione servandi promissum, ergo promissionem nullam acquisis.

Auditio Promissionis.

9. Requiritur Quarto, ut, qui acceptat, audierit promissionem, vel Donationem sibi fuisse factam, audierit, inquam, vel ab ipso Domino sive coram, sive per Epistolam legitime subscriptam, vel ab internuncio item legitimo, id est per ipsum Dominum designato; non ergo sufficit, si audierit à quocunque alio Tertio, qui fortè promissionis factæ conscius fuit, & Promissario ex se renuncia vit. Ita Sade. e aliique. Ratio est, quia solus Dominus, vel ejus legitime vicem gerens potest transferre in te Jus ad rem suam, quod requiritur in valida promissione, vel Donatione, non vero quilibet Tertius sine legitima commissione ipsi data. Ergo donec Dominus per se, vel per alium hanc translationem notam legitime faciat: animum verum transferendi non habuisse, judicabitur.

10. Delugo *d* putat, sententiam contrariam (quam sequitur Gregorius Lopez affertens pro se Baldum) quod nimirum sufficiat illius Tertii non missi à Domino, esse aliquando veram, id est, quando promittens loqueretur coram multis eo animo, ut sic sua promissio perveniret ad promissarium, instar Testatoris, quando loquitur coram Notario, & Testibus, ut cognitio suæ ultimæ dispositionis perveniat ad heredem viventem, immo etiam ad Successores, qui nondum nati sunt: & instar Dei, qui Mysteria Fidei revelavit Prophetis, ut ad posteros eorum cognitio pariter perveniret.

11. Equidem approbo substantiam hujus doctrinæ, sed assentiri non possum, id esse ex contraria sententia. Manifeste enim est ipsissimum, quod nos docemus, nam illi multi præsentis, qui supponuntur cognoscere pro-

promittentem loqui cum animo, ut promissio ad Promissarium perveniat, quales etiam sunt Notarius, Testes, & Prophetæ, designantur, & destinantur ad ferendam illam notitiam, ergo non sunt Te tii non missi.

Acceptatio promissionis vera.

12. Requiritur Quintò, ut acceptatio sit circa veram promissionem, non autem fictam. Immo, si tu promissisti serio, id est vero animo promittendi, sed ego putante fingere, vel joculari, nihilominus acceptem, non erit a sufficiens acceptatio, quia non est acceptatio vera promissionis. Ratio est, quia ego acceptare non possum, nisi id, quod cognosco, cum ergo non cognoscam, nisi fictam promissionem, fictam solum accepto, hoc est accepto nihil.

Acceptatio post mortem promittentis?

13. Requiritur Sextò, à nonnullis, ut acceptatio promissionis, seu donationis fiat, antequam promittens, vel Donans moriatur. Verum id rejicit Lessius, & meritò, potest enim fieri acceptatio, etiam post ejus mortem, sive à Promissario, sive Donatario, sive ab eorum hæredibus. Ratio est, quia cum Promissio, & Donatio non revocantur, censentur etiam post mortem remanere; unde, & apta, ut acceptentur. Ita Less. b. aliique. c. 18. n. 45. 14. Idem Lessius, & Sanchez limitant hanc universalem doctrinam ad casum, quo proponitur Promissio, vel Donatio facta est ab ipso promittente, vel Donante, at verò quando commissa, seu mandata est, ut fieret ab aliquo alio, ut nuncio, ajunt, non posse validè acceptari post mortem Promittentis, vel Donantis, quia mandatum datum nuntio statim spirat morte Mandantis, atque adeo cum nihil remaneat mandati, nihil post eorum mortem acceptari validè poterit à Promissario, vel Donatario.

15. Sublimitant tandem iidem, seu excipiunt à dicta limitatione, quando mandatum est ad pias causas. Primò, quia in favorem animæ judicatur mandans voluisse, ut suum mandatum datum Nuntio perseveraret. Secundò, quia cum Mandans in alia vita propensior sit ad opera pia, magis est judicandus approbare mandatum illud.

17. Ego, ut ab hac sublimitatione incipiam, illam profectò approbo propter primam rationem dictam, non verò propter secundam.

Secunda enim ratio hæc est, quia in alia vita defunctus propensior est ad opera pia. Hoc dictum absolute non placet, tum, quia fortè Defunctus est damnatus in gehenna, tum, quia, esto sit in gloria: tamen ejus approbatio nihil prodest ad rem nostram; Cum enim Defunctus amittat omne dominium rerum temporalium, ejus approbatio post mortem nihil Juris transferre poterit.

17. Limitatio autem illa, quam Lessius, aliique tradiderunt numero 14. puta, spirare mandatum datum Nuntio à Promittente, vel Donante, non utique quaque aridet; licet enim spirare probabile sit, unde invalidè acceptari, tamen probabile etiam judico, non expirare in casu nostro promissionis, seu Donationis liberalis, quia mandatum favorabile cum sit gratia facta, non expirat morte mandantis. Ita sustinet Sà, e & in simili Diana, d & ego alibi e dixi. Stet igitur sive Donatio, n. 21. & V. Mandatò nu. 2. d. Vide etiã Dianam p. 3. tr. 6. ref. 95. c. L. 8. in tam; manifestè sequitur ex data doctrina, Dec. tr. 4. c. 1. §. 5. & sic docent apud Merollam f. Bartol. Clau. n. 11. f. Merolla T. 1. d. 2. c. 2. n. 89. Testam.

18. Denique non posse hæredes Promittentis, seu Donantis revocare promissionem, seu Donationem à Defuncto factam, & ab ipso ante acceptationem non revocari, cum Jus revocandi non transeat ad hæredes, & sic docent apud Merollam f. Bartol. Clau. n. 11. f. Merolla T. 1. d. 2. c. 2. n. 89. Testam.

Acceptatio Promissarii, seu Donatarii tacentis.

19. Requiritur Septimò, ab aliquibus, ut acceptatio fiat expressè. Sed certè etiam tacitè fieri validè per silentium potest; In contractibus enim lucrantis, ut est ille, de quo loquimur, silentium regulariter arguit acceptationem; Si enim ego tibi offeram centum v. g. atreos, & tu, id à me audiens, hæc Diana p. tacet, approbare, & acceptare convinceris. Ita g. Sanch. aliique, quibus adde multos citatos, & exceptos à Diana. h. finem.

Pppp 3 Ratio

Ratio est, quia in re sibi utili, & ex qua non nisi commodum sequitur, maximè valet ea Juris Regula: *Qui tacet, consentire videtur.*

20. Dixi (*regulariter*) fateor enim posse non raro silentium oriri ex verecundia, ne offendatur, qui offert, si non acceptem, immo, aliquando ex re ipsa oblata oriri potest, ut silentium potius ostendat rem despici, quàm acceptari, ut, quando tam est vilis, vel parva, vel me indigna res promissa, ut silentium illud sit, potius exprobatio, quàm approbatio: id, quod certè ex adjunctis erit à prudenti viro colligendum.

§. VII.

Quis nam possit pro alio absente legitime acceptare, seu (quod idem nunc est, quando loquimur in conscientia) stipulari?

1. **P**remittendum est Primò, te iterum, iterumque esse monendum de eo, quod nimis sæpè monuimus, nimirum nos loqui de contractibus lucrativis, id est de Promissione, vel Donatione liberalibus, nam in contractibus onerosis, cum ex utraque parte inducatur gravamen, certum est, semper adesse debere consensum utriusque, pura *Instit. de Injust. stip. §. Si quis alteri.* per legitimum Procuratorem; tunc enim jam in Procuratore ipse Principalis consentit, ut *Mol. d. 264. §. Quinto, quando.* Merolla *T. d. 1. c. 2.* dirigatur absentem. Nam, si absente v. gr. Petro, sic dicam, *Promitto, vel dono equum Petro,* à n. 866. atque hanc promissionem, seu Donationem *Sanc. l. 1.* acceptet nomine Petri aliquis præsens, qui *matrim. p. cunquē ille sit (etiam si sit Tutor, vel Curator absentis Petri, & etiam si sit Donatio in causam piam, ut contra aliquos docet c. 8. r. 6. ref. Sanch.)* nihil operabitur ejusmodi acceptatio, estque perinde, ac si nulla prorsus fuisset, unde eam ego poterò revocare ante absentis *utans.* acceptationem. Ratio est; quia cum per *Sanc. l. c.* hunc modum nulla ratione contrahatur cum *n. 10. c.* præsentem, sed solum cum absente, hujus consensus est expectandus. Excipe, nisi *apud Dian. p. c. nam l. c.* ille præsens fuisset à Petro ad hanc acceptationem faciendam expressè deputatus:

valeret enim tunc acceptatio, quia tunc Petrus dicitur præsens in alio, ut in simili dixi n. 1.

3. At verò, si sic dicas, *Promitto, vel dono tibi Antonio præsentem equum pro Petro absente,* & Antonius acceptet, tunc enim verò rationabilis quæstio esse potest, an valeat præsentis acceptatio. De priore igitur modo hic non est agendum, quia, ut dictum est, nihil ea operatur, ut cum multis notat Merolla: *d. d. Mol. agendum verò est de posteriore, ac decernendum, an illa acceptatio semper sit legitima, Bart. d. ut consequenter valida.*

4. Sed quæres antea, si verba, nec dicta cum, contingantur ad absentem, nec ad præsentem, ut, si præsentem Antonio acceptante, dicas: *Promitto, me daturum equum Petro,* sensus ne erit: *Promitto, me daturum ipsi Petro equum, an, Promitto Antonio præsentem, me daturum equum Petro absenti?*

Respondeo, Merolla e ait, sensum esse hoc secundo modo, atque adeo aliquid operari ejusmodi acceptationem posse, quia omnes leges clamant, in dubio cum sensum esse eligendum, qui favor actui, ut scilicet actus sit validus.

5. Verum Bartolus, aliique ab eodem Merolla citati, sed non recepti, censent, sensum esse primo modo, atque adeo, nec valere, nec aliquid operari, qui ea verba, dum nullo modo diriguntur ad præsentem, promissio convincitur facta solum absentem.

6. Ego Bartolum sequor, tum propter rationem jam dictam, tum quia, si omnibus expensis, res adhuc versatur in dubio, cum dubitetur, an adsit vera, & obligatoria promissio, melior est conditio Possidentis suam rem, suamque libertatem, à qua ipsum dimovere non potes, nisi certam probes affuisse acceptationem, quam certam adesse in casu dubio ostendere non vales, quia sic, casus dubius non esset.

7. Hac expedita quæstionculla, ut regrediamur ad promissionem directam præsentem, sed factam absentem, Dico, tunc solum valere præsentis acceptationem, quando præsens acceptare pro alio absente legitime potest. Ratio est manifesta, quia, si præsens non est legitimus Promissarii Procurator, nihil nomine Promissarii acquirere potest, ergo nihil operabitur, acceptando,